

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN

**Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen
Pontificale Hoogmis van Kerstmis, vrijdag 25 december 2015, 10.30 uur**

Jes. 52, 7-10

Hebr. 1, 1-6

Job. 1, 1-18

Broeders en zusters,

We wensen elkaar vandaag een zalig hoogfeest van Kerstmis. In de Middernachtmis hebben we gehoord wat de engelen zongen boven het open veld: *“Eer aan God in den hoge en op aarde vrede onder de mensen in wie Hij welbehagen heeft”*. Het zijn de woorden die met Kerstmis nog steeds de toon zetten. We brengen eer en dank aan God omdat zijn Woord in Jezus mens is geworden. God woont wel ‘in den hoge’, maar trekt zich niet ‘in den hoge’ terug. Integendeel, Hij maakt zich kenbaar, Hij komt ons nabij en maakt ons deelgenoot aan zijn leven. Alles in God verlangt naar betrokkenheid, verbondenheid en gemeenschap met ons, zijn mensen. In Jezus legt God alle grootheid af om ons nabij te kunnen zijn. Samen met de herders mogen we knielen voor de kribbe om Hem te aanbidden die voor ons is mens geworden: Jezus de Heer.

We vieren het feest van Kerstmis bij de aanvang van het Jubeljaar van de barmhartigheid. Op zondag 13 december, de tweede zondag van de Advent, hebben ook wij in onze kathedraal de Heilige Deur van het Jubeljaar van de barmhartigheid geopend. Elke dag kunnen gelovigen door deze Heilige Deur stappen om een moment in Gods nabijheid te verblijven en een teken van zijn barmhartigheid te ontvangen. Een teken van Gods barmhartigheid: dat was de geboorte van Jezus helemaal. Waaraan hebben wij immers de geboorte van Jezus te danken? Eigenlijk geheel aan Gods barmhartigheid. God was niet verplicht om deze stap naar ons mensen toe te zetten. Hij had zich kunnen beperken tot profeten en gezanten, zoals we lezen in het Oude Testament. Bovendien konden wij geen aanspraak op Gods menswording laten gelden. Het volk van God blonk helemaal niet uit in liefde voor God en zijn verbond, integendeel. Het kwakkelde veeleer van ontrouw naar ontrouw, van onbegrip naar onbegrip, van verdeeldheid naar verdeeldheid. Zo vaak al hadden de profeten het volk van God weer opgeroepen en aangespoord, maar meestal tevergeefs. Het was nacht toen Jezus werd geboren: nacht ook in het hart van het volk van God. God zou in Jezus geen mens geworden zijn, ware het niet uit onverdiende

barmhartigheid voor zijn volk. Tegenover Gods barmhartigheid past op Kerstmis een grote dankbaarheid.

Tijdens de Advent hebben we week na week een extra kaars ontstoken bij het beeld van Maria. Geen geboorte zonder een moeder. Geen geboortebezoek zonder gelukwensen voor de nieuwe ouders. Zo is het ook op Kerstmis. We kijken niet enkel naar Jezus, we kijken ook naar Maria en naar Jozef. Dat de geboorte van Jezus alles met Gods barmhartigheid te maken had, heeft Maria als eerste beseft en uitgesproken. Toen de engel haar uitverkiezing tot moeder van Gods mensgeworden Woord kwam melden, was ze wel bevreesd maar niet ongelukkig. Integendeel, ze zong van vreugde. Heel haar lied, het Magnificat, was een lofzang op Gods barmhartigheid: *‘Hoog verheft nu mijn ziel de Heer, verrukt is mijn geest om God, mijn Verlosser. Zijn keus viel op zijn eenvoudige dienstmaagd: van nu af prijst ieder geslacht mij zalig (...) Barmhartig is Hij tot in lengte van dagen voor ieder die Hem erkent. (...) Hij trekt zich zijn dienaar Israël aan, zijn milde erbarming indachtig; zoals Hij de vaderen heeft beloofd, voor Abraham en zijn geslacht voor altijd’* (Lc. 1, 46-55). Maria weet dat Gods barmhartigheid geen jaren en geen grenzen kent. Gods barmhartigheid duurt van geslacht op geslacht. Ze laat zich niet uit het veld slaan. Ze komt ons telkens tegemoet met een nieuw voorschot van genade en vertrouwen. Geen voorschot was echter ooit zo groot en ingrijpend, als de geboorte van Gods Zoon. Dat Hij tot ons kwam, was het meest onverdiende en weerloze wat God ons ooit kon geven. Je moest Maria zijn, of een herder, om dat te beseffen.

Barmhartigheid klinkt goed, zolang wij sterk genoeg staan om haar uit te delen. Barmhartigheid klinkt echter veel moeilijker, wanneer wij haar moeten ontvangen. Wanneer we in nood zitten, is het niet prettig om hulp te vragen. We verstoppen ons liever dan met onze nood voor de dag te komen. Wanneer we een fout hebben gemaakt, is het niet aangenaam om opnieuw het vertrouwen te winnen. We trekken ons na een fout of een mislukking liever in een hoekje terug. Wanneer we ons van binnen leeg of ongelukkig voelen, is het niet makkelijk om dat toe te geven. We houden liever de schijn recht dan van levenswijze te veranderen. Waarom zijn we bang van barmhartigheid, uitgerekend wanneer we die nodig hebben? Wellicht hierdoor: omdat we bang zijn dat iemand zijn of haar barmhartigheid zal misbruiken om ons te kleineren. We willen niet geconfronteerd worden met iemand die uit de hoogte op ons neerziet. Met Kerstmis komt God tot ons in de weerloosheid van een kind. Lager kan Hij de drempel van zijn barmhartigheid niet leggen. Met de ogen van een kind kijkt Hij ons aan. Met ogen zonder voorgeschiedenis, zonder arrogantie of bijgedachten. Met ogen die niets anders zien dan de mens die voor Hem staat. “Bij Mij heb je geen wapens en geen verweer nodig”, zegt Jezus in de kribbe. “Ik zal niet met je in de strijd gaan. Ik wil er gewoon voor jou zijn, en Ik zal op je wachten, tot wanneer jij opnieuw kan en wil naderen. Mijn barmhartigheid is er niet voor Mij, ze is er geheel voor jou.”

Zo groot is Gods barmhartigheid dat wij Jezus van Hem hebben ontvangen. Tegenover zoveel barmhartigheid past grote schroom en erkentelijkheid. En vooral: met dezelfde barmhartigheid mogen wij vandaag naar elkaar kijken. Want dan is het pas helemaal Kerstmis, wanneer ook wij elkaar opnieuw bekijken met de ogen van Gods barmhartigheid.

Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen